

**MØD DE STUDERENDE PÅ
SPROGPSYKOLOGI**

TEMAAFTENER I FORÅRET

SPROGPSYKOLOGISK INFORMATION OG DEBAT

7. ÅRGANG, 1. NUMMER, JULI 2007

ISSN 1603 7979

INDHOLD**VELKOMMEN TIL SPINDET 3****ARTIKLER**

- Forvirring på et højere plan..... 4
- om at være ny på sprogpsykologi 4
Sprogpsykologi – det bedste valg! 6
Politisk sprogpsykologi..... 7
“Fordi vi troede det ville være spændende”... 8

VOXPOP..... 10**TEMAAFTENER**

- Nye kommunikationsformer – Unges
sprogning på skærme og vægge 13
Sproget i TV-avisen - om nyhedsformidling 15

DET SKER

- En kort beretning om Fafos..... 18

Spindet udgives af foreningen Fagligt Forum for Sprogpsykologi to-fire gange årligt. Spindet udkommer både i papirformat og kan downloades på sprogpsykologis hjemmeside:

www.sprogpsykologi.ku.dk/spindet

. Desuden kan det læses på Institutbiblioteket, IAAS, Københavns Universitet og på Det Kongelige Bibliotek.

Medlemskab af foreningen Fagligt Forum for Sprogpsykologi er gratis, og som medlem får man tilsendt Spindet pr. e-mail. Indmeldelse kan ske ved henvendelse til formanden.

Redaktionen forbeholder sig ret til at foretage korrekturlæsning af indlæg. Det anvendte kommateringssystem vil blive respekteret. I øvrigt er forfatterne af indlæggene selv ansvarlige for indholdet. Næste udgave af Spindet udkommer i foråret 2007.

Redaktionsudvalget:

Karina Andersen: [annekarina @ hotmail.com](mailto:annekarina@hotmail.com)
Anette Scharling: [anettescharling @ yahoo.dk](mailto:anettescharling@yahoo.dk)
Maja Tinson: [majati @ m3.stud.ku.dk](mailto:majati@m3.stud.ku.dk)
Line Brink Worsøe: [sylfiden @ gmail.com](mailto:sylfiden@gmail.com)

Redaktør:

Emma Mathilde Tordsson: [emma_mathilde @ yahoo.dk](mailto:emma_mathilde@yahoo.dk)

Mail til redaktionen: [fagligtforum @ gmail.com](mailto:fagligtforum@gmail.com)

Fagligt Forum for Sprogpsykologi :
[fagligtforum @ gmail.com](mailto:fagligtforum@gmail.com)

Formand:

Maja Tinson

Bestyrelsesmedlemmer:

Katrine Bergh Andersen
Kirsten Lindemark
Emma Mathilde Tordsson
Line Brink Worsøe

Velkommen til Spindet

Semesteret er slut, mange af jer venter nu kun med spænding på at karaktererne for dette forårs anstrengelser bliver offentliggjort. Derfor kan det måske også undre jer, at I endnu ikke har modtaget semesterets udgave af Spindet.

Redaktionen kan kun beklage dette faktum, semesterets Spindet udkommer alt, alt for sent. Vi håber dog, at I alligevel får læst og nydt dette nummer af Spindet i det forhåbentlig dejlige sommervejr.

Som noget nyt er der nu kommet billeder i Spindet. Dette har vi i redaktionen valgt for at gøre Spindet lidt mere indbydende og interessant at kigge på. Som altid er det vores målsætning, at skaffe endnu flere læsere af Spindet, og forhåbentlig flere medlemmer af Fafos, og dette er et lille tiltag der forhåbentlig kan hjælpe med dette.

I dette nummer af Spindet har vi valgt at sætte fokus på studiet Sprogpsykologi og de studerende der læser det lige nu. De forskellige artikler er derfor udelukkende forfattet af nuværende studerende fra Sprogpsykologi.

De forskellige studerende, der har skrevet indlæg, fortæller alle om deres forskellige oplevelser af at læse Sprogpsykologi. Derudover har vi en voxpop, hvor tre fra

faget giver deres bud på, hvad sprogpsykologien kan bruges til.

I dette nummer finder du også referater af de to temaaftener afholdt af Fafos i dette semester. Hvis du ikke selv havde mulighed for at være til stede – eller blot ønsker at genopfriske hvad der blev sagt - kan du bladre videre til artiklerne "Sproget i tv-avisen" og "Nye kommunikationsformer".

Som altid vil vi opfordre jer læsere til at være med til at forme Spindet. Hvis du brænder inde med en artikel, som du mener, ville have interesse for andre – så send den til redaktionen.

Hvis der er noget, du ønsker Spindet tager op, eller hvis du har kommentarer til indholdet i Spindet – eller Spindets nye udseende – så hold dig ikke tilbage, men send os en mail med din mening.

Og husk, at Spindet har registreret ISSN-nummer – så enhver artikel, du får bragt, kan skrives på CV'et.

Til sidst vil vi bare ønske dig rigtig god fornøjelse med dette nummer af Spindet – forhåbentlig lever det op til dine forventninger.

Redaktionen
/EMT

Forvirring på et højere plan

- om at være ny på sprogpsykologi

Jeg havnede på sprogpsykologi ad omveje. Efter et grundfag på etnologi, tilvalg på retorik, en kortlivet karriere som receptionist og et halvt år med rygsæk i Asien var jeg klar til at starte på min overbygning – men hvilken?

Etnologi skulle jeg ikke tilbage til, og retorik ville kun have mig, hvis jeg startede forfra på første år – så jeg begyndte at afsøge feltet. Det skulle have med sprog og socialitet og kommunikation at gøre, det skulle kunne bane vejen for et job som informationsmedarbejder eller lignende, det skulle på meningsfuld vis relatere sig til den faglighed, som jeg havde i forvejen.

Jeg tog beslutningen på en støvet internetcafé i Hanoi. Jeg skal da prøve det der sprogpsykologi!

Efter et par slagsmål med Studiekontoret og mit daværende institut (noget om nogle tidsfrister, der var overskredet) fik jeg i efteråret lov til at starte på kurset med det mundrette navn *Oversigt over sprogpsykologiens genstandsområde*.

Tværfaglig tilgang

Det, som i første omgang imponerede mig, var hvor tværfagligt sprogpsykologi er. På hjemmesiden præsenteres faget som *tværhumanistisk*, men det synes jeg ikke er dækkende – der inddrages jo også erkendelser fra samfundsvidenskaberne, fra den medicinske verden og fra astronomi(?!).

Det kan være svært at holde tungen lige i munden når vi navigerer igennem teorihistorien og fordomsfrit plukker, hvad vi kan bruge, og det kræver en faglig åbenhed, som jeg ikke tror der findes

mange andre steder. Det forstærkes af, at faget kun eksisterer som tilvalg og overbygning. De studerende har allerede en faglig baggrund når de starter. Det giver mange gode diskussioner – og mange forskellige fortolkninger af, hvad faget kan og skal!

For mig var det overvældende. Jeg brugte det første halve år på at halse efter de andre, forsøge at læse op om alt lige fra etnometodologi til psykolingvistik og føle mig dum som en dør når jeg gang på gang følte, at jeg ikke fangede pointen.

Set i bakspejlet var jeg nok ikke den eneste, der havde det sådan. Men noget tændte mig, og jeg fortsatte på faget i forårssemesteret. Snart skulle jeg opdage, at min første forvirring kun var begyndelsen – der var meget mere i vente...

Rundbordspædagogik og høje krav

"Skub lige bordene sammen". Vi kigger lidt forfjamskede på hinanden – er det mon en joke? Men nej, han ruller selv ærmerne op og hiver og skubber, til vi har en lille ø i midten af rummet. Så kan vi se hinanden i øjnene mens vi snakker – akkurat som ridderne om det runde bord.

Men Jesper er ingen kong Arthur; hans korstog handler ikke om at omvende de vantro til en dogmatisk tankegang. Hans mission er at lære os at tænke selv.

Og det gør vi. Vi tænker så det knager, når vi forsøger at få tingene til at passe sammen, give mening, blive forståelige. Og vi diskuterer og er uenige og bliver frustrerede.

Det er det, som Jesper kalder forvirring på et højere plan. Når jeg fortæller mine venner om det, hører jeg mig selv bruge ord som "erkendelsesrejse" og snakke om "at se verden i et nyt lys". Jeg er begejstret, og jeg er rundtosset.

Der stilles høje krav til os. Vi skal ikke blot læse teksterne, vi skal også reflektere over dem.

Skræmmende nok er det første gang i løbet af mine fire år som universitetsstuderende, at jeg oplever dette som et ufravigeligt krav. Det er også første gang jeg oplever en underviser, som kan finde på at sige "det ved jeg ikke", og som lader os selv finde frem til svarene. Hos Jesper scorer du ingen points på at lire begreber af.

"Det er sådan et kommunikationsfag..."

Utallige gange er jeg blevet spurgt, hvad sprogpsykologi egentlig er for en størrelse. "Det er sådan et kommunikationsfag", svarer jeg når det skal være enkelt, og de fleste nikker og godtager forklaringen. Jeg griner lidt for mig selv, for efter knap et år på sprogpsykologi ved jeg, at den forklaring er helt utilstrækkelig og egentlig intetsigende. Men den giver mening for folk, og det i sig selv er da en lille sprogpsykologisk kuriøsitet.

Men hvad er det så egentlig vi kan? Det spørgsmål har for nylig været tema for et helt nummer af Spindet. Og det er et relevant spørgsmål, for hvor meget vi end nyder at fordybe os i den akademiske forvirring, så skal de fleste af os ud og konkurrere med cand.com'ere og ruc'ere og alle de andre, der også ved en masse om kommunikation.

Der kan siges mange ord og skrives mange sider om den sag. Men jeg tror ikke problemet er så stort, som det kan synes. Vi kan det meste, og resten kan vi lære. Vi kan nemlig det vigtigste – vi kan tænke selv!

Sprogpsykologi er ikke et fag, som med stor selvsikkerhed og klart fokus påstår at have svaret. Men det er et fag, som er præget af en ukuelig nysgerrighed og mod til at sætte spørgsmålstejn ved de simple svar.

På sprogpsykologi holdes omverdenens krav om målbar effektivitet endnu fra døren. Jeg er glad for, at jeg havnede her – hvor målet med undervisningen er at udvide horisonter og blive klogere i ordets egentlige forstand.

/Astrid Schmelzer Dybkjær, OB-studerende

Sprogpsykologi – det bedste valg!

Jeg har læst på sprogpsykologi siden 2003, først som tilvalg og dernæst på overbygningen, og det er det bedste jeg rent studiemæssigt har gjort.

Jeg har været så heldig at jeg blandt flere undervisere også har læst under Hanne-Pernille Stax og Jesper Hermann som begge giver de studerende stor mulighed for at tænke selv. Ja, det er faktisk nødvendigt at vi studerende danner vores egen mening ud fra de teorier der bringes op i deres timer. Det må være ud fra de termer om, at vi alle kan bruge uddannelsen til noget forskelligt, og at vi derfor selv skal finde vores udgangspunkt indenfor studiet, at vi selv skal finde hvad vi hver især synes er interessant, det er sådan en indflydelse det har haft på mig.

Jeg kommer oprindeligt fra Lingvistik, og der var undervisningen en helt anden end på sprogpsykologi. Forskningen var selvfølgelig også ud fra et helt andet perspektiv end på sprogpsykologi, så undervisningen foregik mere i tråd med, hvordan jeg havde forestillet mig en universitetsundervisning. Næsten alle underviserne havde samme udgangspunkt i deres undervisning – nemlig at det var deres job at videreføre deres viden til os. Og det er vel helt normalt, at universitetsundervisning er på denne måde langt hen af vejen.

Men det er anderledes med Hanne-Pernille og Jespers undervisning. Deres undervisninger er vidt forskellige, Hanne-Pernille er struktureret med fast program, og Jesper er ikke. Men de har begge et tilfælles – de bygger begge på, at vi hver i sær skal tænke selv og selv tage stilling til de enkelte teorier.

Jeg tænker, at hoved ideen må være, at der er plads til hver enkelts mening, og der

er ikke noget rigtigt eller forkert, så længe det kan underbygges og forsvares. Det betyder så, at de fag kan læses ud fra forskellige vinkler og anvendes i mange forskellige retninger. Vi kan altså hver i sær have vores eget fokus ud fra vores egne interesser.

For mig har det været meget lærerigt, for jeg har i undervisningen oplevet, at det har sat så mange forskellige tanker i gang hos hver af os, hvilket beviser, at vi måske har mange ens vaner, men at vi alle tænker forskelligt.

Jeg tænker, at det er supervigtigt at vide inden for sprogpsykologistudiet, for når vi har med sprog og psykologi at gøre, er det vigtigt at have for øje (og tanker), at vi aldrig helt kan vide andres tanker, oplevelser eller associationer, og dermed heller ikke deres perspektiv eller formål, når de verbaliserer det.

Men vi kan prøve at udforske det fokus, vi hver især har, og det er det mest spændende for mig, for det giver os mulighed for at tænke selv, blive inspirerede og måske finde nye veje, som kan være med til at se tingene i endnu et perspektiv.

Jeg kommer til at savne denne undervisning, når jeg nu engang gør mig færdig som studerende og fortsætter ud i livet med en viden om, at selvom vi har samme vaner eller overbevisninger, er der aldrig nogen, der tænker det samme, men vi, sprogpsykologer, kan være med til at komme tættere på en større forståelse.

/Anette Scharling, stud. mag. i sprogpsykologi ☺

Politisk sprogpsykologi

Med nye politisk-orienterede fag på sprogpsykologisk overbygning og tilvalg, bliver faget sprogpsykologi åbnet over for en retning af studier, som humaniora efter min mening har savnet, siden jeg begyndte mit studie i 2003.

Med grundfag i fransk og tilvalg i virksomhedshumaniora, blev jeg introduceret for mange nye begreber og teoretikere, da jeg startede på min overbygning i sprogpsykologi. Allerede fra første færd, som for mig var fagene 'Sprogpsykologisk teori og – analyse' samt 'sprogpsykologiens genstandsområde', skal man lære at definere sprog og kommunikation ud fra et større perspektiv, end man har gjort de sidste 3 år.

Det er en hel ny tankebane, man skal spores ind på, og i starten kan det godt virke en smule afskrækkende. Men som sagen er det for så mange interesseområder: Jo mere du introduceres for, desto større bliver interessen. Og ligeledes i dette fag: Når først man har knækket koden, kan man se sprogpsykologiske tendenser overalt omkring sig.

Jeg er ganske overbevist om, at man aldrig har haft så mange aspekter af samfundet afspejlet i ét fag. Derfor var det også naturligt for mig, at deltage i efterårskurset 'Professionalisering af den politiske kommunikation', samt forårets 'Nyhedsformidling og politisk kommunikation i danske medier', der begge formår at bringe en betydelig del af samfundet – nemlig den politiske debat – ind i sprogpsykologisk kontekst.

De politiske fag er spændende og udfordrende for sprogpsykologer, fordi de bringer faget ud i 'virkeligheden', der er til konstant observation. Fagene tager aktuelle debatter ind over sprogpsykologisk

teori og formår, med en distance til egen politisk overbevisning, at forklare, hvad vi som henholdsvis sprogpsykologistuderende, borgere i Danmark og vælgere til næste valg, kan mene om og betragte i den politiske diskurs.

Desuden løfter særligt faget 'professionalisering af den politiske kommunikation' tæppet for en masse kommunikative virkemidler, med direkte reference til tidligere valgkamp, man finder spin, hvor man ikke troede, der spandtes, og får sat sine evner til holdningsløs kommunikation på spidsen i gruppearbejde, hvor man repræsenterer forskellige partiers politiske kommunikation.

Faget 'Nyhedsformidling og politisk kommunikation i danske medier' stiller forskellige medier til diskussion, og lægger med en forestilling om 'arbejdet på redaktionen' op til udvikling af de studerendes evner til produktion og fortolkning af nyheder.

Da jeg i 2005 skulle vælge, hvilken retning min uddannelse fortsat skulle gå i, var jeg ved at skifte fra KU til en overbygning på CBS, for at få det politiske perspektiv integreret i min sprog-uddannelse. Med de politiske anstrøg, sprogpsykologisk tilvalg og overbygning har forsøgt at lægge, får jeg tilpas politiske undertoner i min humanistiske uddannelse til at forberede karrieremuligheder indenfor et stadigt bredere område.

Tendensen til at benytte humanister i det private forretningsliv vil kun blive understøttet, hvis flere fag formår – som sprogpsykologi – at arbejde deres egen teori ud i et bredere samfundsrelevant perspektiv.

/Susanne Siedentopf Jørgensen

“Fordi vi troede det ville være spændende”

Vi har spurgt 5 tilvalgstuderende på faget “Nyhedsformidling og Politisk nyhedsformidling i danske medier” om hvorfor de har valgt fag som de har og hvor meget det betyder at fagene er udbudt på Sprogpsykologi.

Det er formiddag. De 5 tilvalgstuderende sidder forventningsfulde og utålmodige rundt om båndoptageren. De har pause fra undervisningen i “Nyhedsformidling og Politisk nyhedsformidling i danske medier” og i min taske ligger de 5 plader chokolade der har lokket dem til at deltage. Jeg lægger ud med spørgsmålet: “Hvorfor valgte I de fag?” Det hænger lidt i luften mens de 5 kigger stjalent på hinanden, så siger Maryann med et skævt smil “Fordi vi troede det ville være spændende”. De andre griner. Cecilie trækker i land: “Jeg synes det lød spændende omkring politisk kommunikation og nyheder” og fortsætter: “Det var selvfølgelig i forlængelse af det der var sidste år og i håb om at få noget mere af det.” Der lyder spredt samtykke. Maryann uddyber: “...og så bliver det ikke udbudt på retorik sådan noget her...” hvilket bekræftes af en anden retoriker, Peter: “Alene titlen på faget, det er noget retorikere godt kan lide – og så lød det virkelig spændende..”

Den eneste af tilvælgerne der ikke er fra Retorik giver yderligere grund for valget, Kasper: “Jeg håbede at få en noget anden vinkel på mit eget fag – igen håbede på...” Den negative vurdering finder smil rundt om bordet. I baggrunden bliver der skramlet med mobile lazaretter. Blodbanken er ved at stille op.

Jeg vælger at følge op på den sidste kommentar: “Føler I at I har fået noget ud af det?” Sebastian: “Absolut ingenting!” Peter: “Det kunne have været hvad som helst!”. Svarene er korte og kontante og

vinder genklang i nik indtil Kasper træder frem: “Men det sprogpsykologiske spillede så ind når man læste fagbeskrivelsen, synes jeg altså, på et eller andet plan. Den overordnede fagtitel var ligegyldig, men beskrivelsen af det har vel hængt sammen med at det var sprogpsykologi” og Kasper erindrer videre: “Det lød meget spændende med nogle af de begreber, der blev sat på... så vidt jeg husker!”

Det kan retorikerne ikke lade sidde over. Sebastian synes overhovedet ikke fagtitlen er ligegyldig, når der skal argumenteres for hvad det er man læser ved siden af sit hovedfag. “Det lyder også pænt – jeg vil gerne søge direkte ind på en overbygning på CBS bagefter – og så er det måske et fint fag at have, hvis man skal læse noget erhvervskommunikation eller sådan nogle ting dér”. Tilvælgeren fra Film og Medie kan ikke genkende det billede, men de andre retorikere nikker samtykkende og nævner faget som godt supplement - som en anden vinkel på kommunikation.

“Var det med i jeres overvejelser at faget blev udbudt på sprogpsykologi?” Her er svaret et entydigt “Nej”.

Cecilie der også havde *Professionalisering af den politiske kommunikation* sidste semester uddyber: “Jeg havde ikke hørt om sprogpsykologi før – og var overrasket over, at de udbød så mange fag. Jeg tager også et andet fag på sprogpsykologi her til foråret – og var meget positivt overrasket over at de havde så mange i forhold til retorik...men det var stadig titlen der spillede ind – altså *Nyhedsformidling*”.

Kasper som også har valgt et andet fag på Sprogpsykologi står fast på, at det “helt klart er de enkelte fagforklaringer som har lokket mig ind i det.” Men at det ikke er faget Sprogpsykologi der spiller ind i

tilvælgernes valg af tilvalg er meget klart og bliver bekræftet rundt om hele bordet.

Til spørgsmålet om hvorvidt Sprogpsykologi har været nærværende for de studerende i kurserne om politisk kommunikation, svarer alle der har haft begge kurser, at Sprogpsykologi har været meget mere nærværende i forårssemesteret. I den første del af semesteret altså... Cecilie: "ja der var sådan en grundintroduktion – vi havde sådan en grundintroduktion til hvad sprogpsykologi er."

Efterårskursets fravær af sprogpsykologi betyder ikke så meget for deltagerne, da de jo ikke har vidst hvad de er gået glip af, men som Cecilie fortæller: "...det var egentlig lidt interessant at finde ud af, hvad er det overhovedet er, når man nu går og har tre fag der hedder sprogpsykologi og man faktisk ikke aner hvad sprogpsykologi er..."

Det er alles opfattelse, at hverken Louise Høst og endnu mindre Rasmus Jønsson i efteråret gjorde sig begreb om hvad sprogpsykologi indeholder men til gengæld at de var uovertrufne omkring den professionelle politiske kommunikation. Til gengæld har alle deltagerne haft glæde af introduktionen til sprogpsykologien hos Mette Bæch, men som Kasper bemærker tørt, kan resten af det faglige beteges som "Nyhedsformidling-light".

Nogle af deltagerne har desuden også kommunikation med Jesper Hermann dette forår. Her er sprogpsykologien "svær" og "forvirrende" men "sætter nogle tanker i gang" og "man skal tænke meget selvstændigt, da det er et helt andet syn på kommunikation end vi er vant til".

Til afslutning opstår der en mindre diskussion om hvad der kunne være blevet gjort bedre på fagene om politisk kommunikation og nyhedsformidling. De kommer frem til forslaget om at fagene skulle være blevet varetaget af både en sprogpsykolog og en politisk kommunikation / nyhedsformidlingsekspert. Sådan kan begge faglige dele blive vægtet tilfredsstillende.

Til spørgsmålet om deltagerne kunne finde på at vælge flere fag på sprogpsykologi evt. senere i uddannelsesforløbet tegnede billedet sig igen: Retorikerne ville have et fag med relevant fagtitel og den enlige tilvælger fra Film og Medie ville vælge efter om indholdet lød spændende.

Båndet stoppes. Folkene fra Blodbanken står og presser på. De skal til at diske op med juice og nåle. Mine Chokolader når lige at komme på bordet og bliver revet væk af glubske hænder, da Mette Bæch stikker hovedet ud og vil have sine studerende igen.

/LBW

Voxpop

Som noget nyt introducerer Spindet en Voxpop. Dette vil være et fast indslag i Spindet fremover, og temaet fra gang til gang vil naturligvis være relateret til sprogpsykologi.

I denne udgave har vi spurgt nogle tilfældigt udvalgte studerende, som alle læser tilvalg på sprogpsykologi, hvad de mener, de kan bruge sprogpsykologi til.

Navn : Katarina Ingberg
Alder: 29 år
Tilvælger
Grundfag: sprogvidenskab

Jag tycker, att man kan använda språkpsykologi till att analysera kommunikation med.

Inom språkvetenskap kan det användas till att analysera kommunikation, möten mellan till exempel klient och läkare, diskursanalys, och därmed arbeta fram modeller för analys av kommunikation och hur man kan förbättra mötet mellan klient och läkare till exempel.

Dette er et spørgsmål, som det er spændende at få flere bud på, da de studerende – både tilvælgere og overbygningsstuderende – på sprogpsykologi, kommer fra meget forskellige fag. Af samme grund har vi også spurgt de interviewede studerende, hvad deres grundfag er.

/MT

Jag tror också, att man inom litteraturvetenskap skulle kunna använda språkpsykologi till att analysera texter med, och få fram ytterligare en textuell dimension.

Det, som vore intressant, är förstås att föra in språkpsykologi till en praktisk nivå, där flera än enbart fackmänniskor skulle kunna använda sig av språkpsykologi som redskap, på arbetsplatser till exempel för att lösa kommunikationsbrister, lösa problem och förbättra samarbetsmöjligheter, eventuellt skulle man kunna föra in även en kulturell dimension i språkpsykologi, om den ska användas på en praktisk nivå.

Navn: Kristian Schepelern
Alder: 27 år
Tilvælger
Grundfag: fransk

Min vinkling bliver fra den side, der handler om den pædagogiske brug af sproglige vaner.

I forbindelse med mit job som blæksprutte på en lille restaurant, hvor arbejdsgangene er meget korte, men mange og gerne flere på én gang - og hvor en kommentar nemt kan blive slynget afsted en 'anelse' mindre kammeratligt end egentlig tiltænkt - forsøger jeg at holde stress et skridt fra livet, og det har kun kunnet lade sig gøre, fordi jeg tager det meget alvorligt, at man tænker, før man taler (og det er naturligvis aldrig fuldkommen muligt).

Man kan sige, at jobbet langt hen ad vejen kræver, at man agerer og ikke reagerer, men at man i tilspidsede situationer, for at holde hjulene i gang, netop tager det skridt tilbage og overvejer en ekstra gang.

Navn: Sanne Rossen
Alder: 23 år
Tilvælger
Grundfag: retorik

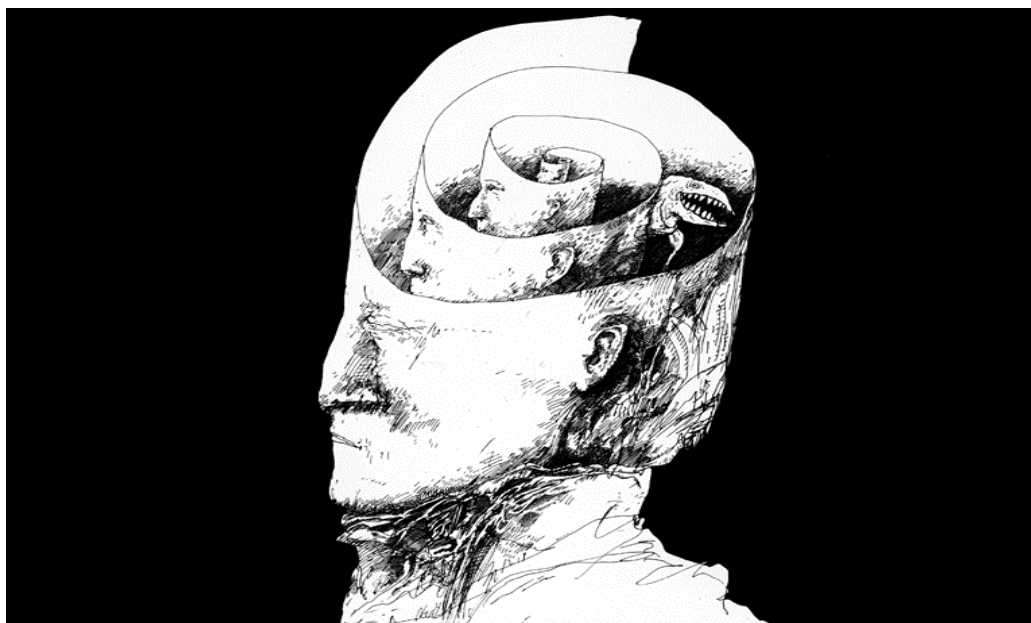
Jeg valgte at tage tilvalg på sprogpsykologi, fordi jeg syntes, at det lå meget godt i forlængelse af mit grundfag (retorik), som også beskæftiger sig med sprog og kommunikation.

At have arbejdet med sprogpsykologien har bl.a. givet mig et rigtig godt indblik i de sociale sammenhænge, der omgiver os, og jeg har fået en fornemmelse af sprogets magt, og hvordan vi konstant bruger sproget til at skabe os selv og andre.

Sprogpsykologien har givet mig nogle uvurderlige værktøjer til at analysere interaktion mellem mennesker, både på det sproglige plan og på det psykologiske plan.

Det er en spændende og anderledes måde at se på kommunikation på. Jeg er f.eks. blevet meget opmærksom på de psykologiske spilleregler, der er i en kommunikationssituation, også når det gælder en helt almindelig samtale med vennerne.

Nye kommunikationsformer – Unges sprogning på skærme og vægge

V. Jens Normann Jørgensen, professor på Institut for Nordiske Studier og Sprogvidenskab

Jens Normann Jørgensen skød dette semesters temaaftener i gang med et underholdende foredrag om unge i Europas nye kommunikationsformer.

Han lagde ud med at påpege, at der er kommet en ny modus pga. teknologien – helt uden sprogplanlægning og – styring. I foredraget fokuserede han på sms, chat og graffiti.

Jens Normann Jørgensen antog, at det er unge mennesker der laver graffiti, da det er disse, der bliver anholdt for samme. Han vurderede altså, at det nok ikke er fyrrårigne lægekoner.

De unge har skabt en alternativ stavning, bl.a. illustreret ved følgende:

Men ikke nok med det, de har også konventionaliseret denne stavning. Som illustreret på billedet kan der være tale om oppositionelle stavemåder, hvor det oppositionelle består i den bevidste afvigelse fra de gældende sproglige konventioner om dansk stavemåde.

Dernæst fortsatte han med, at tage fat på sprogdebatten i Danmark. Her fortalte han, hvordan det ofte er sure gamle mænd, der kritiserer unges sprog, fordi de ikke ved, hvad der foregår.

Generelt mente han, at sprogmiljøet og sprogholdningerne i Danmark adskiller sig markant fra andre landes. Det er f.eks. ekstremt, at parlamentet kan bruge timer på at diskutere kommasystemer, som det har været tilfældet i de sidste års forhandlinger om kommaregler.

Det, at de unge ændrer på sproget, har med tilhørsforhold(grupper) men også kollektiv sprogs-kaben(socialt sprogredskab) at gøre. De ændringer, de foretager i sproget, har ofte ekspressive træk – de leger med sproget.

Jens Normann Jørgensen finder de unges kollektive sprogs-kaben kreativ, fornyende og det overskrider sprogrænser – dette beskriver han som sprogning.

Inden for sms fokuserede han på forkortelser. Også her findes konventionelle forkortelser, eks. J – Jeg. En sidste forkortelse han beskrev, er hvor forkortelsen skal udlæses som lyden – a – ad.

Her understreger han igen, at udviklingen er sket uden sprogplanlægning, normering, undervisning.

Herefter gik han videre til at beskrive, hvordan teoretisk sociolingvistik har bevæget sig fra sprogforskelle pga. sociale

forskelle til det modsatte – at sprogforskelle giver udtryk for sociale forskelle.

Efter denne korte mere teoretisk betonedede del, gik han videre til at vise en samtale mellem fire unge, hvor de ubesværet bevæger sig mellem dansk, tyrkisk og engelsk. Her vurderede han, at det betyder noget, hvor sproget bruges – de forskellige sprog har fået forskellige værditilskrivninger fra samfundet. F.eks. benyttes dansk til at afvise noget foreslået på tyrkisk.

Derefter sprang tilbage til den ortografiske opposition i Danmark, han tidligere havde vist os, for at illustrere, hvordan den samme ortografiske opposition ikke finder sted i f.eks. Grønland. Her bruger de unge derimod morfologisk opposition – tager fra dansk og engelsk. Denne måde at kommunikere forener traditionel skrift og traditionel tale – dette er igen sprogning.

Jens Normann Jørgensen skelner mellem de unges sprog – det sprog, de unge bruger og forventes at bevare – og ungdomssprog – det de bruger, når de er i grupper sammen, mens de er unge. Ungdomssproget lægger de af sig, når de bliver ældre. Det er en kompetence, man udvikler og træner i ungdomsårene, og reserverer til særlige lejligheder. Man begrænser det til dem, man har udviklet det sammen med.

Under spørgesessionen af temaaftenen kom Jens Normann Jørgensen med en interessant udlægning af, hvorfor københavnsk er blevet den dominerende dialekt i Danmark. Dette forklarede han kulturhistorisk. Efter der i 1660 skete et statskup af kongen, blev det de borgerlige københavnere, der regerede – de havde magten. Derfra stammer det, at det giver prestige at være københavner – eller i det mindste tale som en københavner.

Børn vokser op og tror, at man kun kan tale på en måde – københavnsk som den ældre mandlige middelklasse i København – derfor kan de heller ikke forstå jysk, fynsk, svensk og norsk.

Ydermere kom han i spørgedelen ind på, hvordan det i Grønland primært er piger, der skriver graffiti – der er større ligestilling deroppe vurderede han.

Desuden er det ofte pigerne, som går foran med nyt sprog, også i Danmark, indtil det kritiseres af gamle sure mænd. Derefter begynder drengene at bruge det, fordi de får ros for at være nyskabende, innovative, fremadstormende, pigerne holder op, for piger straffes for det samme.

Alt i alt var det et let og humoristisk foredrag af Jens Normann Jørgensen. Han havde et par interessante pointer. Men der

var desværre ikke så meget nyt, som man kunne have håbet på. Han gik desværre heller ikke så meget ind i chat, og hans gennemgang af graffiti bestod hovedsageligt af billeder han havde taget rundt omkring.

Det ville have været en fordel at få nogle af de unge sprogbrugere på banen. Som

Jens Normann Jørgensens foredrag forløb, blev det en ældre mandlig professors udlægning af, hvad de unge gør, og hvorfor de gør det. Dette kunne være gjort mere interessant ved rent faktisk at inddrage de unge, der er tale om.

/EMT

Sproget i TV-avisen - om nyhedsformidling

V. Dan Axél, journalist på Danmarks Radios Christiansborg-redaktion

Semesterets anden temaaften var et foredrag af Dan Axél. Dan har arbejdet som journalist siden 1982, og har altid beskæftiget sig med nyheder.

Han kom for at fortælle de fremmødte om dagligdagen som journalist og arbejdet med at producere nyheder. Han valgte bevidst ikke at holde et teoretisk betonet foredrag, da han vurderede at vi som sprognørder – et udtryk han brugte meget kærligt om os sprogpsykologer - nok fik rigeligt af den tilgang i undervisningen.

Han lagde ud med at ridse situationen for nyhedsmedierne pt. op for os:

Nyhedsverdenen har, ifølge Dan, aldrig før været ude for en så intens konkurrence-situation som den der foregår lige nu. Dette skyldes alle de nye medier der producerer nyheder. Her er tale om online aviser, gratis aviser, podcast etc. De traditionelle aviser og tv-avisene er ikke længere alene på nyhedsmarkedet.

Denne udvikling har medført at nicheavisene som Kristeligt Dagblad og Information går frem i læserantal, mens

brede aviser f.eks. Politiken og Berlingske Tidende går tilbage. Det er altså i dag vigtigere at finde nicher at fokusere på, frem for som tidligere at være først med nyhederne.

Dan fortalte hvordan de på redaktionen ikke længere går så meget op i, hvad de andre nyhedsmedier bringer, da folk ifølge meningsmålinger alligevel ikke kan huske hvor de har hørt hvad. Dette skyldes, at vi i dag er helt anderledes medieforbrugere end for bare 5 år siden vurderede Dan.

For at illustrere hvad han mente med det, bad han os lægge mærke til hvor mange mennesker der læser avis i togene i dag – gratisaviser. Dette oplevede han ikke var tilfældet for fem år siden. Folk er større forbrugere af nyheder i dag, fordi de er lettere tilgængelige.

Derefter gik Dan videre til at fortælle om hvordan de vælger dagens historier ud på redaktionen. Der er historier de **vil** have, historier de **skal** have og historier de **kan** have. Hele tiden har journalisten de fem nyhedskriterier liggende i baghovedet: Aktualitet, væsentlighed, konflikt, identifikation og sensation.

Dan fortalte endvidere hvordan han som journalist vælger at bruge billedsprog og klicheer i sin nyhedsproduktion, da han vurderer at disse kommunikerer godt og bredt. Her benytter han sig f.eks. af de kendte journalistiske redskaber "Tell one story" - dvs. hold dig til én rød tråd - og "Kill your darlings" - at slippe en idé hvis den ikke holder, selvom det er en god idé.

Når Dan skal kommunikere en nyhed benytter han sig af hvad han kaldte "journalistens værktøjskasse": 1. historien der skal fortælles, 2. den faglige viden han trækker på, 3. den research han foretager sig, 4. den vinkel han vælger at lægge på historien.

Denne fremgangsmåde må siges ikke at adskille sig synderligt fra fremgangsmåden de fleste studerende benytter sig af når en eksamensopgave skal produceres.

Men udover værktøjskassen er det også vigtigt for journalisten at kende rammen på historien: 1. Hvor lang tid den må vare, 2. platformen den skal afleveres på (tv, avis etc.), 3. Sammenhængen den skal indgå i (hvilke nyheder ligger før og efter).

I TV-avisen er de begyndt at atomisere nyheder, som Dan udtrykker det. Det vil sige, at de laver meget korte historier, da de mener at dette virker bedre på seerne.

TV-avisen har mistet seere den sidste tid, hvilket har fået dem til at foretage ændringer. F.eks. prøver de at stramme op på deres sprog, så alle journalisterne får et fælles sprog der er skarpt, konfliktfyldt og energisk. Desuden forsøger de at føre en saglig argumentation samtidigt med at de bevarer energien i teksten, bruger gode eksempler og fortæller i et godt tempo. Hvorvidt dette er lykkedes for dem er let at vurdere ved at tænde for TV-avisen ved lejlighed.

Det blev bemærket af tilhørerne, at der er sket et boom inden for stand-up indslag – dvs. indslag hvor en journalist bliver filmet "on location" for at bidrage aktivt med et ansigt på ordene. Dette er netop et skift fra den ansigtsløse stemme der tidligere ledsagede rapportager og skyldtes, iflg. Dan, at disse indslag er blevet meget billige at producere i takt med at satellittransmissioner er gået hen og blevet hvermandseje.

Dette har desuden også resulteret i, at de fleste journalister i dag selv redigerer deres indslag. De der plejede at redigere dem er blevet sparet væk. Dette, syntes Dan, var en skam, for det betyder at den lækre og mere kompetente klipning og de flotte billeder er væk.

Under stillet spørgsmål om hvorvidt presseetikken led under et generationsskifte med unge journalister, der ikke følte det samme ansvar som de ældre journalister over for journalistikkens dyder (som f.eks. en hvis form for "holdningsløshed" eller "upartiskhed") bedyrede Dan, at han mente, de skarpeste kanter altid blev slebet af under den efterfølgende evaluering af hver nyhedstime.

Han måtte dog komme til kort overfor det faktum, at der ikke altid er tid til at rette en journalists indslag igennem før en udsendelse, og at man derfor kunne argumentere for at det er for sent at rette fejl efterfølgende.

Ligeså da der kom spørgsmål vedrørende de opsummerende kasser der følger et indslag ("faktabokse") indrømmede Dan, at de måske ikke altid var nuancerede eller neutrale i deres udtryk, men at de ifølge ham havde sin berettigelse i netop at være opsummerende for indslaget.

Hvad det argument gør godt for, ved jeg ikke, når en seer ser en faktaboks med ordlyden "indvandrerbørn klarer sig dårligt" og ikke har hørt foregående indslag hvor eksemplet måske omhandler skolebørns evner til at lave danske frikadeller eller noget lignende.

Ansvar for det nuancerede billede lå skiftevis hos den enkelte journalist (som ikke blev stillet synderligt til ansvar for noget) og så seeren, der jo bare kunne se hele indslaget. Indignationen blev hængende i luften....

Lige inden pausen havde Dan sluttet af med at fortælle hvad det absolut værste for en journalist er: Hvis en seer udtaler "Det forstod jeg ikke".

Denne deltager i temaaftenen forstod hele Dans foredrag, men for at slutte af med en kliche, som skulle kommunikere godt, så var der ikke så meget nyt under solen.

/EMT & LBW

En kort beretning om Fafos

Sidste gang Spindet udkom var i december 2006, og i den mellemliggende tid er der sket en del i Fafos.

Vi har bl.a. holdt to temaaftener; den første var med Jens Normann Jørgensen, der fortalte om unges sproging og i maj holdt Dan Axél foredrag om nyhedsformidling i tv-avisen. Du kan læse referaterne fra begge foredrag i dette nummer af Spindet.

Glædeligt er det også, at medlemstallet i Fafos stiger støt, hvilket vidner om en stadig interesse for foreningens arbejde og arrangementer.

Fafos har i lang tid "kun" fungeret som det faglige og sociale organ på sprogpsykologi, men siden årsskiftet har Fafos også varetaget de interesser, som et fagråd normalt ville tage sig af. Sprogpsykologi har nemlig p.t. ikke noget fagråd.

I praksis betyder det, at studerende på sprogpsykologi – både tilvælgere og overbygningsstuderende – er velkomne til at henvende sig til bestyrelsen i Fafos med spørgsmål angående faglige anliggender

og problemer med relation til uddannelsen i sprogpsykologi. Forslag til f.eks. ændringer i uddannelsen på sprogpsykologi er også velkomne.

Det er vigtigt at bemærke, at Fafos ikke har nogen indflydelse på ændringer i f.eks. studieordning og undervisning, men vi kan formidle input til studienævn- og leder.

Henvendelser fra studerende bliver taget op på et separat punkt først på hvert enkelt bestyrelsesmøde, således at den, henvendelsen kommer fra, har mulighed for at snakke med bestyrelsen under personlige forhold. Alle henvendelser behandles naturligvis fortroligt.

Henvendelser vedrørende faglige og studiemæssige anliggender skal rettes til: fagligtforum@gmail.com.

Med ønsket om en god fremtid for Fafos.

/Maja Tinson, bestyrelsesmedlem og formand for Fafos